

Risku pārvaldīšana

Grupas darbība ir pakļauta dažiem riskiem un Grupas panākumi ir atkarīgi no risku efektīvas pārvaldīšanas, atbilstošas novērtēšanas un pastāvīgas uzraudzības. Risku stratēģija balstās uz konservatīvu risku pārvaldīšanas sistēmu ar mērenu risku uzņemšanas vēlmi un piesardzīgu risku pārvaldīšanas metožu pielietojumu, kā rezultātā riskam pakļautajiem aktīviem ir jābūt pietiekami diversificētiem, tirgus riskiem ierobežotiem, operacionālajiem riskiem ir jābūt minimāliem, un likviditātes riskam pārvaldāmam. Šo risku pārvaldīšanas nolūkos, kas ietver sevī risku noteikšanu, novērtēšanu un kontroli, Grupa izstrādā attiecīgo risku pārvaldīšanas politikas, kuru pamatuzdevums ir risku stratēģijā noteikto mērķu sasniegšana.

Likviditātes risks

Likviditātes risks – varbūtība, ka līdzekļi, kas nepieciešami izņemamo noguldījumu uz pieprasījuma, termiņnoguldījumu un citu saistību segšanai, kā arī pieprasījuma pēc kredītiem apmierināšanai, vajadzīgajā brīdī varētu būt nepieejami, kas Bankai \Grupai radītu negaidītus zaudējumus.

Likviditātes pārvaldīšanas mērķis ir nodrošināt pietiekamu likvido aktīvu apjomu iespējamo saistību segšanai.

Banka pārvalda likviditāti Grupas līmenī un likviditātes stratēģija paredz atbalstu visām konsolidācijas grupā iekļautajām meitas sabiedrībām likviditātes jomā.

Lai nodrošinātu likviditāti, Banka:

- regulāri novērtē un plāno savu aktīvu un pasīvu termiņstruktūras, nosaka iekšējos limitus tās neto pozīcijām un limitus aktīvu apmēram;
- uztur likvidos aktīvus saistību izpildei pietiekamā apmēra, bet ne mazāk kā 40% no tekošo saistību kopsummas (likviditātes rādītājs) (FKTK prasība – ne mazāk par 30%);
- regulāri analizē finansējuma struktūru;
- izveido agrīnās brīdināšanas rādītāju sistēmu, kas var palīdzēt identificēt bankas likviditātes pozīcijas ievainojamību un papildu finansējuma piesaistīšanas nepieciešamību;
- regulāri novērtē un kontrolē tās aktīvus, kurus var izmantot kā nodrošinājumu aizņēmumiem, nepieciešamības gadījumā piesaistot resursus;
- regulāri veic stresa testēšanu potenciālo likviditātes problēmu avotu identificēšanai un nepieciešamās likviditātes rezerves apmēra noteikšanai;
- izstrādā efektīvu rīcības plānu iespējamās likviditātes krīzes pārvarēšanai.

Likviditātes riska kontrole un vadība ir noteikta izstrādātajā Finanšu risku pārvaldīšanas politikā, saskaņā ar kuru Bankas Valde un Aktīvu un pasīvu pārvaldīšanas komiteja nosaka vispārējos likviditātes riska pārvaldīšanas kritērijus, nosakot ierobežojumus apjomam, termiņiem un darbības virzieniem, Resursu pārvalde veic likviditātes pārvaldīšanas funkcijas ikdienā, savukārt Risku pārvaldīšanas nodaļa veic likviditātes riska mērīšanu, pāraudzību un ziņošanu vadībai.

Kredītrisks

Kredītrisks ir risks, kurā rezultātā Grupai vai Bankai var rasties zaudējumi gadījumā, ja aizņēmējs vai darījuma partneris nevar vai atsakās pildīt līgumā noteiktās saistības. Grupa un Banka pārvalda kopējo kredītrisku, kurā ietilpst arī valsts risku, atbilstoši Finanšu risku pārvaldīšanas politikai, Kredītu politikai un Valsts riska pārvaldīšanas politikai.

Kredītriska pārvaldīšanas sistēmā ietilpst partneru, aizņēmēju un emitentu kredītriska novērtēšanas metožu apstiprināšana, aktīvu un ārpusbilances saistību regulāra novērtēšana.

Grupa un Banka sadala un kontrolē kredītrisku, nosakot limitus pieņemamajam riskam katram aizņēmējam, saistītu aizņēmēju grupām, nozares segmentam, kredītu produktam, nodrošinājuma veidiem. Kredītriska limiti tiek noteikti Kredītu politikā un Lielo riska darījumu kontroles Politikā un apstiprināti ar Padomes lēmumu.

Kredītriska limiti tiek nepārtraukti uzraudzīti un ne retāk, kā reizi gadā, tiek pārskatīti.

Bankas Valde un Kredītu komiteja vada kredītrisku.

Valde apstiprina Bankas normatīvos dokumentus, kas nepieciešami Kredītu politikas realizēšanai, izskata un apstiprina jauno kredītu produktu veidus, apstiprina izstrādātos pasākumus, kas tiek veikti Bankas Kredītu portfeļa risku samazināšanai, kontrolē Kredītu komitejas darbību.

Kredītu komiteja pieņem lēmumus par riska darījumu apstiprināšanu attiecībā uz klienta kopējām saistībām savas pilnvaras robežās, analizē Kredītu portfeļa vai atsevišķa kredīta kvalitāti un tās pasliktināšanās gadījumā, apstiprina izstrādātos pasākumus, kas tiek veikti kredītriska samazināšanai. Valde apstiprina Kredītu komitejas lēmumus, ja riska darījuma summa pārsniedz 5% no 1. un 2.līmeņa kapitāla.

Ikdienas procesā kredītriska pārvaldīšanu veic Kredītu uzraudzības nodaļa, kas ir atbildīga par Kredītu politikas ieviešanu un tās izpildes kontroles nodrošināšanu.

Potenciālai kredītēšanai galvenais novērtēšanas kritērijs ir klienta kredītspēja. Pirms lēmuma pieņemšanas par riska darījuma veikšanu Bankas rīcībā ir jābūt aizņēmēja vai darījuma partnera kredītriska novērtēšanas visaptverošai informācijai.

Kā viens no kredītriska mazināšanas elementiem, tiek pieņemts nodrošinājums. Nodrošinājuma veidi un vērtēšanas parametri ir noteikti Kredītu politikā un Kredītu uzraudzības procedūrā. Galvenie nodrošinājuma veidi ir sekojoši: nekustāma īpašuma hipotēka, kuģu hipotēka, kompāniju aktīvu t.sk. pamatlīdzekļu, krājumu un debitoru komercķīla. Atbilstoši Kredītu politikai, maksimālais īpatsvars kredītiem, ar viena veida nodrošinājuma veidu, izņemot kredītus bez nodrošinājuma nedrīkst pārsniegt 45% no Kredītu portfeļa apjoma.

Bez nodrošinājuma izsniegtie kredīti (galvenokārt tie ir patēriņa un karšu kredīti) ir uzskatāmi par viendabīgu kredītu grupu, kurai ir vienādi kredītēšanas mērķi, piemīt vienāds kredītrisks, kurš ir izanalizēts, novērtēts un pieņemts, veidojot attiecīgo kredītu produktu. 2010.gada sākumā, ņemot vērā fizisko personu maksātspējas pazemināšanu, tika pastiprināts koncentrācijas limits nenodrošināto kredītu portfelim no 30% līdz 20% no kopēja Kredītu portfeļa.

Banka ne retāk, kā reizi pusgadā veic Kredītu portfeļa stresa testēšanu, analizējot iespējamu notikumu ietekmi uz Grupas un bankas kapitāla pietiekamības līmeni.

Detalizētu informāciju par Maksimālu pakļautību kredītriskam, iedalījumu pa aktīvu veidiem, ģeogrāfiskajā iedalījumā pa nozīmīgākajiem reģioniem, kā arī finanšu aktīvu industriālā sektora analīzi un kredītu veidu analīzi var apskatīt 2009.gada Konsolidēto un Bankas finanšu pārskatu 3.pielikumā „RISKU PĀRVALDĪŠANA. Kredītrisks” un 17.pielikumā „KREDĪTI UN DEBITORU PARĀDI”

Grupa un Banka patstāvīgi veic aizņēmēju kredītspējas uzraudzību, kā arī nodrošina ķīlas pietiekamību un tā patiesās vērtības atbilstības novērtēšanu.

Banka ne retāk kā reizi ceturksnī un katru reizi, ja Bankas rīcībā nonāk kāda informācija, kas norāda, ka notikusi būtiska kāda kredīta kvalitātes pasliktināšanās, veic Bankas Kredītu portfeļa klasifikāciju ar mērķi – novērtēt izsniegto kredītu un galvojumu kvalitāti un riska pakāpi, aprēķināt nepieciešamo speciālo uzkrājumu un paredzamo zaudējumu apjomu.

Kredītu novērtēšanu veic Bankas Kredītu komiteja un Risku pārvaldīšanas komiteja. Komitejas ievēro konservatīvisma un piesardzības principus savos spriedumos un vērtējumos – nesamazināt aktīvu un ienākumu lielumu vai nepalielināt saistību un izdevumu lielumu, lai finanšu pārskats nezaudētu savu uzticamības kvalitāti.

Risku pārvaldīšanas komiteja pieņem lēmumu par uzkrājumu veidošanu.

Kredītu kvalitātes novērtēšanu veic novērtējot katru kredītu, t.i. individuāli vai apvienojot grupās kredītus ar līdzīgiem kredītriska parametriem.

Detalizētu informāciju par Kredītu un debitoru parādu kvalitāti var apskatīt 2009.gada Konsolidēto un Bankas finanšu pārskatu 3.pielikumā „RISKU PĀRVALDĪŠANA. Kredītrisks” un informāciju par izveidotiem uzkrājumiem nedrošiem parādiem ir atspoguļota 2009.gada Konsolidēto un Bankas finanšu pārskatu 18.pielikumā „Finanšu aktīvu vērtības samazināšanas izdevumi”.

Tirgus risks

Tirgus risks (*market risk*) - ir iespēja ciest zaudējumus bilances un ārpusbilances posteņu pārvērtēšanas dēļ, kas saistīta ar finanšu instrumentu, preču un preču atvasināto instrumentu tirgus cenas izmaiņām, kuras notiek valūtas kursu, procentu likmju izmaiņu un citu faktoru ietekmē. Par tirgus risku Banka nosaka kā sekojošo risku kopumu:

- **ārvalstu valūtas risks** – iespēja ciest zaudējumus no ārvalstu valūtās denominēto aktīvu un ārpusbilances saistību pārvērtēšanas, mainoties valūtu kursam,
- **procentu likmju risks** (*interest rate risk*) - iespējamība, ka procentu likmju izmaiņas īstermiņa perspektīvā samazina tīro procentu ienākumu vai šī rādītāja nosacīto formu - tīro procentu maržu, bet ilgtermiņa perspektīvā, samazina Bankas/Grupās pašu kapitāla tirgus vērtību, t.i. procentu risku var apzīmēt kā kapitāla vai finanšu aktīvu cenu ienākumu izmaiņas, mainoties procentu likmēm.
- **cenu risks** - iespēja ciest zaudējumus no bilances un ārpusbilances posteņu pārvērtēšanas, kas saistīta ar Tirdzniecības portfeļa un atvasināto līgumu finanšu instrumentu tirgus cenas izmaiņām,
- **darījuma partnera risks** – iespēja ciest zaudējumus, ja Bankas parādnieks nepildīs līguma noteikumus paredzētās saistības pret Banku, kuras izriet no Tirdzniecības portfeļa riska darījumiem,
- **norēķinu risks** – iespēja ciest zaudējumus no nepabeigtiem norēķiniem par operācijām ar Tirdzniecības portfeļa instrumentiem.

Ārvalstu valūtas risku ierobežošanai tiek noteikti limiti uz Bankas ārvalstu valūtu atklātās pozīcijas lielumu, saskaņā ar Kredītiestāžu likuma 49. pantu, un tās nedrīkst pārsniegt:

- 1) atsevišķā ārvalstu valūtā - 10 procentus no pašu kapitāla;
- 2) kopumā visās ārvalstu valūtās – 20 procentus no pašu kapitāla.

Bankas Valde pastiprina šo normatīvu un nosaka zemāko procentu attiecībā pret atklātās pozīcijas atsevišķā ārvalstu valūtā un kopumā visās ārvalstu valūtās. Neskatoties uz to, ka šis normatīvs ir attiecināms tikai uz Banku, Bankas Valde var ierobežot arī meitas uzņēmumu ārvalstu valūtu atklāto pozīciju.

Lai ierobežotu spekulatīvā rakstura atklātās pozīcijas pārvaldīšanu Bankas Valde nosaka maksimāli pieļaujamus zaudējumu limitus dienā un/vai mēnesī.

Ārvalstu valūtu atvērto pozīciju ikdienas vadību un uzraudzību veic *Resursu pārvalde* un limitu ievērošanas kontroli veic Risku pārvaldīšanas nodaļa.

Procentu likmju risks

Procentu likmju riska pārvaldīšanas paņēmieni:

- 1) peldošo procentu likmju izmantošana (it īpaši ilgtermiņa aktīviem);
- 2) aktīvu un pasīvu pārvaldīšana;
 - spreda un procentu maržas pārvaldīšana,
 - starpības analīze (*GAP analysis*) un ilguma pārvaldīšana;
- 3) procentu riska apdrošināšana (*hedžēšana*) ar finanšu instrumentu palīdzību.

Pārvaldot aktīvus un pasīvus, Banka:

- 1) regulāri aprēķina un analizē:
 - a) spredu (*spread*), t.i. starpību starp aktīviem, kuri dod procentu ienākumus un pasīviem, kuriem tiek maksāti procenti;
 - b) tīro procentu maržu (*net interest income NIM*) pēc Bankas darbības virzieniem un veic ienesīguma salīdzināšanu;
- 2) regulāri veic starpības analīzi (*GAP analysis*), t.i. aprēķinot procentu likmju riska neto pozīcijas, lai noteiktu Bankas \Grupās jutīgumu pret procentu likmju izmaiņām un, pēc nepieciešamības, pieņem lēmumu par aktīvu un pasīvu sabalansēšanu vai hendžēšanas instrumentu izmantošanu

Procentu likmju riska pārvaldīšanai un ierobežošanai Banka nosaka sekojošos limitus:

- 1) kopējos limitus aktīvu apmēram: kredītu portfelim, tirdzniecības portfelim un pārdošanai pieejamam portfelim;
- 2) limitus procentu likmju riska kopējai pozīcijai (līdz noteiktam termiņam) un neto pozīcijām (noteiktam termiņam);
- 3) limitu tirdzniecības portfela ilgumam (durācija).

Procentu likmju pozīciju vadību un uzraudzību veic *Resursu pārvalde* un limitu ievērošanas kontroli veic Risku pārvaldīšanas nodaļa.

Detalizētā informācija par ārvalstu valūtas risku un procentu likmju risku un Bankas \Grupās jutīguma analīzi pret ārvalstu valūtas kursu un procentu likmju izmaiņām ir atklāta 2009.gada Konsolidēto un Bankas finanšu pārskatu 3.pielikumā „Risku pārvaldīšana”

Cenu risks, kuram ir pakļauti Tirdzniecības portfela finanšu instrumenti, pārvaldīšana balstās uz Bankas „Investīciju Politika”, kuras mērķis ir iegūt iespējami lielu peļņu, veicot investīcijas finanšu instrumentos, un vienlaicīgi nodrošināt adekvātu ieguldīto līdzekļu aizsardzību, lai pasargātu Bankas kapitālu un nodrošinātu Bankas līdzekļu drošību, t.i. samazinātu (pārvaldītu) riskus. Šim nolūkam Banka nosaka limitus finanšu instrumentu veidam, apmēram un emitentam.

Darījuma partnera kredītrisks rodas darījumos ar finanšu instrumentiem. Pirms jebkura darījuma slēgšanas Banka izvērtē darījuma partnera kredībspēju saskaņā ar atbilstošo Bankas metodiku.

Darījuma partnera kredītriska mazināšanai Banka:

- 1) nosaka katram darījuma partnerim limitus darījumu veidiem, termiņiem un apjomiem;
- 2) var pieņemt nodrošinājumu.

Banka pastāvīgi uzrauga darījuma partnera riska apjomu atbilstību attiecīgajam riska limitam.

Ja par darījumu partneri ir Bankas klienti, tad veicot darījumus ar atvasinātajiem instrumentiem, kuru izpildes termiņš ir vairāk par 2 dienām, no klientiem tiek pieprasīts nodrošinājums, kuru apmērs ir atkarīgs no termiņa un darījuma veida.

Norēķinu risku veido:

- 1) norēķinu/piegādes risks, kas iestājas, kad kādu iemeslu dēļ abas puses nav veikuši norēķinus un piegādi maksājuma vai piegādes dienā;
- 2) neapmaksāto piegāžu risks, kas veidojas, ja banka ir izpildījusi savas saistības pret darījuma partneri (ir samaksājusi par vērtspapīriem vai ārvalstu valūtu vai nodevusi tos), bet darījuma partneris nav izpildījis savas saistības.

Norēķinu riska ierobežošanai katram darījuma partnerim tiek noteikti limiti dienas norēķiniem, kuru robežās Banka var pirmā izpildīt savas saistības. Ja par darījumu partneri ir Bankas klienti, tad norēķini un piegāde notiek vienlaicīgi.

Norēķini vērtspapīru pirkšanai vai pārdošanai tiek veikti, galvenokārt, uz DVP (*delivery vs payment* – pārdošana pret maksājumu) nosacījumiem.

Banka pastāvīgi kontrolē norēķinu risku.

Veicot darījumus ar finanšu instrumentiem atbilstošas biznesa struktūrvienības (Front office) ievēro politikās noteiktās prasības un noteiktos limitus, operācijas uzskaites nodaļas (back office) tos kontrolē, un Risku pārvaldīšanas nodaļa uzrauga noteikto limitu finanšu instrumentu veidam, apmēram, emitentam un darījuma partneriem ievērošanu.

Operacionālais risks

Operacionālais risks (operational risk) – tiešu vai netiešu zaudējumu risks, kas var rasties nepareizi nostādītu biznesa procesu rezultātā, kā arī iekšējās kontroles procedūru neefektivitātes, tehnoloģisko bojājumu, personāla nesankcionētas rīcības vai ārējas iedarbības radīto seku dēļ.

Bankas operacionālā riska pārvaldīšanas un kontroles sistēmu veido sekojoši elementi:

- operacionālā riska pārvaldīšanas vides izveide, kas ļautu identificēt, novērtēt, pārraudzīt, kontrolēt un mazināt operacionālo risku;
- darbības nepārtrauktības plāna (Business Continuity Plan) esamība

Galvenās operacionālā riska samazināšanas metodes:

- a) Skaidri aprakstītas procedūras un definētas Bankas darbinieku dienesta instrukcijas un precīza to ievērošana;
- b) Bankas darbinieku pilnvaru nošķiršana, viņu funkcionālo pienākumu izpildes procesā;
- c) Bankas personāla apmācību organizēšana, t.sk. arī semināru, kuros tiek izskatītas darbinieku visbiežāk pieļautās kļūdas un skaidrotas metodes šo kļūdu novēršanai;
- d) Bankas „Informācijas sistēmu drošības politikas” esamība un kontrole pār tās prasību ievērošanu;
- e) Bankas darbinieku iepazīstināšana ar svarīgākajiem Bankas „Informācijas sistēmu drošības politikas” nosacījumiem;
- f) Iekšējās kontroles sistēmas prasību iekļaušana Bankas normatīvajos dokumentos, kas apraksta galvenos Bankas darbības virzienus un procesus (piemēram, kontrolieru darbs Bankas struktūrvienībās, veicot operacionālu kontroli; kontroles funkciju esamība izmantotajās informācijas sistēmās; dažāda veida datu salīdzināšana ar sākotnējiem dokumentiem, regulāri veikta Bankas aktīvu vērtības kontrole, darbinieku pilnvaru sadalījums u.tml.);
- g) Bankas darbinieku veikto operāciju ikdienas kontrole (darbinieku veikto operāciju salīdzināšana ar sākotnējiem dokumentiem);
- h) Limitu, kas noteikti dažādiem Bankas produktiem, darbības virzieniem, darījumu slēgšanai, aktīvu glabāšanai, ievērošanas kontrole (skaidras naudas līdzekļu glabāšanas norēķinu grupās un filiālēs limiti), kā arī kontrole pār darījuma partneriem noteikto limitu ievērošanu; Bankas pamatlīdzekļu un īpašuma inventarizācijas veikšana u.tml.);
- i) Kontrolieru iekļaušana operāciju veikšanas shēmā, lai tiktu samazināts personāla pieļauto kļūdu skaits, vienlaicīgi uzlabojot arī kontroles metodes (divkārša ievadīšana, operacionālu limitu noteikšana, pilnvaru sadalījums, piekļūšanas iespēju ierobežošana, datu salīdzināšana, personīgās atbildības par katru veikto operacionālu noteikšana, veikto labojumu kontrole, u.tml.);
- j) Atklāto risku apdrošināšana – pasākumu veikšana, lai nodrošinātos pret atsevišķiem operacionālu riska veidiem (iespējamie zaudējumi iekšējās vai ārējas krāpnieciskas darbības rezultātā, u.tml.);
- k) Konsekventa Bankas „Klientu un finanšu darījumu atbilstības Politika” ievērošana un pasākumu veikšana, lai novērstu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju Bankā;
- l) Regulāra Bankas struktūrvienību iekšējo un ārējo pārbaužu veikšana, iekšējās kontroles sistēmas uzraudzība, trūkumu atklāšana un to novēršana;
- m) Detalizēta plāna Bankas informācijas sistēmu nepārtraukta darba nodrošināšanai esamība (kā darbības nepārtrauktības plāna sastāvdaļa) un regulāri veiktas šī plāna testēšanas pārbaudes.

Analogiskas operacionālā riska samazināšanas metodes pielieto Bankas meitas sabiedrības.

Reputācijas risks – risks, ka Bankas \Grupās klientiem, darījumu partneriem, akcionāriem, uzraudzības iestādēm un citām Bankas \Grupās darbībā ieinteresētām personām (*stakeholders*) var veidoties negatīvs viedoklis par Banku\

Grupu un tas var negatīvi ietekmēt Bankas spēju uzturēt esošās vai izveidot jaunas darījumu attiecības ar tās klientiem un citiem darījumu partneriem, kā arī negatīvi ietekmēt Bankas finansējuma pieejamību.

Banka \Grupa rada labu reputāciju un pastāvīgi aizsarga to:

1. ievērojot savā darbībā LR normatīvos aktus, ar Bankas darbību saistītos pašregulējošo institūciju (piemēram, Latvijas komercbanku asociācijas) noteiktos standartus, profesionālās rīcības un ētikas kodeksus un citus ar Bankas darbību saistītus labākās prakses standartus. Pievēršot īpašu uzmanību Kredītiestāžu likuma, Finanšu instrumentu tirgus likuma, Patērētāju tiesību aizsardzības likuma, Negodīgās komercprakses aizlieguma likuma, citu normatīvo aktu, kuri nosaka finanšu pakalpojumu sniegšanas patērētājiem noteikumus, ievērošanai;
2. savlaicīgi pildot savas saistības;
3. izpildot regulējošo institūciju un uzraudzības iestāžu prasības;
4. uzlabojot produktu un pakalpojumu kvalitāti;
5. pilnveidojot pamatdarbības procesus;

Banka \Grupa nosaka šādu reputācijas riska rašanās novēršanas sistēmu:

- 1) izstrādā un apstiprina normatīvos dokumentus, kas regulē Bankas \Grupās darbības pamatprincipus, kas atbilst LR likumdošanas aktiem un nepieļauj interešu konfliktu rašanos;
- 2) nosaka kvalifikācijas prasības darbiniekiem, t.sk. struktūrvienību vadītājiem, lai izvairītos no nekompetentas un/vai nepamatotas darbības;
- 3) veic potenciālo darbinieku reputācijas iepriekšējo pārbaudi;
- 4) nosaka profesionālās ētikas principu ievērošanas kārtību;
- 5) izveido efektīvu iekšējās kontroles sistēmu:
 - a) noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā, lai maksimāli mazinātu visus iespējamus riskus un zaudējumus, kas var negatīvi ietekmēt Bankas \Grupās darbību un reputāciju un paaugstināt Bankas \Grupās darbinieku zināšanas, izpratni klientu un finanšu darījumu atbilstības, naudas atmazgāšanas un terorisma finansēšanas novēršanas jomās;
 - b) Bankas \Grupās darbības atbilstības uzraudzības jomā, lai maksimāli mazinātu visus iespējamus riskus, ka Bankai \Grupai var rasties zaudējumi vai tai var tikt uzlikti tiesiski pienākumi, vai pret to var tikt piemērotas sankcijas, vai var pasliktināties tās reputācija, jo Banka \Grupa neievēro vai pārkāpj atbilstības likumus, noteikumus un standartus;
 - c) veicot Bankas \Grupās operācijas un citus darījumus, kas ļauj kontrolēt Bankas \Grupās saistību un prasību izpildi;
- 6) nodrošina Klientu informācijas konfidencialitāti un drošību;
- 7) nosaka informācijas par Grupu atklāšanas kārtību;
- 8) izveido adekvātu un atbilstošu risku pārvaldīšanas sistēmu;
- 9) ieviešot jaunus produktu veidus un izstrādājot normatīvos dokumentus, orientējas uz Bankas \Grupās operāciju un citu darījumu veikšanas kārtību, kas izslēdz reputācijas riska rašanās iespējas.

Pašu kapitāls un kapitāla prasības

Banka \Grupa uztur efektīvu kapitāla bāzi, lai tā lielums un struktūra nodrošinātu augstu pašu kapitāla atdevi, un tajā pašā laikā nodrošinātu kapitāla prasību izpildi. Kapitāla prasības ir cieši saistītas ar riskiem, kuriem ir pakļauta Bankas \Grupās darbība, un kuriem šādas kapitāla prasības ir noteikusi FKTK saskaņā ar Minimālā kapitāla pietiekamības aprēķināšanas noteikumiem (1.Pilārs) un saskaņā ar iekšējā kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesu (2.Pilārs)

Pašu kapitāls sastāv, galvenokārt, no pirmā līmeņa kapitāla un papildus otrā līmeņa kapitāla. Uz 2009.gada Bankas \Grupās pašu kapitāla struktūra ir sekojoša:

	Grupa	Banka
	(tūkst. LVL)	(tūkst. LVL)
Pirmā līmeņa kapitāls		
Apmaksātais pamatkapitāls	56 290	56 290
Rezerves kapitāls	7	7
Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	2 290	2
Pārskata perioda nesadalītā peļņa	4 179	3 210

Mazākuma interese	40	-
Pirmā līmeņa samazinošie elementi		
Pārdošanai pieejamo finanšu aktīvu pārvērtēšanas rezerve	-1 367	-1 367
Ārvalstu valūtas pārvērtēšanas rezerve	-996	-
Paredzamo zaudējumu pārsniegums pār uzkrājumiem nedrošiem parādiem	-1 237	-1 237
Pozitīvā nemateriālā vērtība	-286	-
Pārējie nemateriālie aktīvi	-512	-859
Ieguldījumu īpašuma patiesās vērtības izmaiņas	-1 697	-1 697
Kopā pirmā līmeņa kapitāls	56 711	54 349
Otrā līmeņa kapitāls		
Paredzamo zaudējumu pārsniegums pār uzkrājumiem nedrošiem parādiem	-1 237	-1 237
Subordinētais kapitāls	3 994	3 994
45% no ieguldījumu īpašuma patiesās vērtības izmaiņām	700	700
Kopā otrā līmeņa kapitāls	3 457	3 457
Pašu kapitāls	60 168	57 806

Minimālā kapitāla pietiekamības prasība

Saskaņā ar Minimālā kapitāla pietiekamības aprēķināšanas noteikumiem pašu kapitālam jābūt vienmēr lielākam vai vienādam ar šādu kapitāla prasību kopsummu: kredītriska, tirgus riska un operacionālā riska kapitāla prasību vai kapitāla pietiekamības rādītājs (CAD) šo risku segšanai ir jābūt ne mazāk par 8%, bet Banka\ Grupa nosaka sev augstāko līmeni CAD rādītājiem 10% apmērā.

Kredītriska kapitāla prasības aprēķinam Banka \Grupa piemēro standartizēto pieeju saskaņā ar Minimālā kapitāla pietiekamības aprēķināšanas noteikumiem, nomīnējot par piemēroto ārējo kredītu novērtējuma institūciju reitinga aģentūru *MOODY'S INVESTORS SERVICE*;
Tirgus riska kapitāla prasības aprēķinam Banka izmanto standartizēto pieeju, un parāda vērtspapīru vispārējā riska kapitāla prasību nosaka, lietojot termiņa metodi.

Operacionālā riska kapitāla prasības aprēķinam pielieto pamatrādītāja pieeju.

Kapitāla prasības par 2009.gada 31.decembri

(tūkst. LVL)

	Grupa	Banka
Kredītriska kapitāla prasība, t.sk. darījuma partnera kredītriska prasība*		
Centrālās Valdības un Centrālās Bankas	0	0
Reģionālas Valdības un Vietējās Valdības	0	0
Valsts institūcijas	0	0
Starptautiskās attīstības bankas	0	0
Starptautiskās organizācijas	0	0
lestage	1,546	1,817
Komerccabiedrības	19,615	18,990
Mazo Riska Darījumu portfelis	1,028	1,028
Ar nekustāmā Īpašumu nodrošinātas prasības	0	0
Kavētie riska darījumi	4,636	4,978

leguldījumu Fonda Apliecības	834	834
Citas	947	1,210
Kopā kredītriska kapitāla prasība, t.sk. darījuma partnera kredītriska prasība	28,605	28,857
Tirgus riska kapitāla prasība		
Ārvalstu valūtas riska kapitāla prasības	236	203
Kapitāla vērtspapīru pozīcijas riska kapitāla prasība	10	10
Pozīcijas riska kapitāla prasības	1434	1434
Kopā tirgus riska kapitāla prasība	1679	1647
Operacionālā riska kapitāla prasība		
Operacionālā riska kapitāla prasība	4106	3824
Kopā operacionālā riska kapitāla prasība	4106	3824
Kopā kapitāla prasības	34,390	34,328
kapitāla pietiekamības rādītājs	13.89%	13.57%

* Darījuma partnera kredītriska prasība tiek rēķināta atvasinātajiem instrumentiem, pārsvara ārvalstu valūtas forvarda darījumiem, un atvasināto instrumentu kredītriskam pakļauta tīrā vērtība uz 2009.gada 31.decembri bija 535 tūkst. LVL, kas veidojas no riska darījuma pozitīvas aizvietošanas vērtības un potenciālā kredītekvivalenta kopsummas, kas aprēķināta saskaņā ar tirgus vērtības metodi. Darījuma partnera kredītriska prasība bija 43 tūkst. LVL, no kuriem 40 tūkst. LVL attiecās uz klientiem un 3 tūkst. LVL uz iestādēm

Iekšējā kapitāla pietiekamības novērtēšanas process

Kapitāla pietiekamības novērtēšanas process ir Bankas \Grupās vadības un lēmumu pieņemšanas kultūras, risku pārvaldīšanas sistēmas un darbības plānošanas neatņemama sastāvdaļa. Iekšējā kapitāla pietiekamības novērtējuma mērķis ir nodrošināt lai Bankai \Grupai būtu vienmēr pietiekams kapitāls darbībai piemērošo būtisko risku segšanai un\ vai tikt nodrošināta šo risku efektīva pārvaldīšana.

Banka \Grupa veic kapitāla pietiekamības novērtēšanu saskaņā ar pieeju „Pirmais pilārs +”, risku segšanai nepieciešamā kapitāla apmēru nosaka par pamatu ņemot regulējošas minimālās kapitāla prasības, kurām papildus tiks pieskaitītas arī citu risku kapitāla prasības, kuru Banka\ Grupa uzskata par būtiskiem un kuriem tā nosaka kapitāla prasības.

2009.gadā papildus kredītriska, tirgus riskam un operacionālajam riskam, tika noteiktas kapitāla prasības koncentrācijas riskam (ar kredītrisku saistīts risks), likviditātes riskam un makroekonomikas riskam. Koncentrācijas riska kapitāla prasības aprēķināšanu nosaka Banka, jo Bankas kredītu portfeli tika konstatēta lielo aizņēmēju koncentrācija. Likviditātes riska kapitāla prasībai piemēroja stresa testus un makroekonomikas riska prasību piemēroja vienkāršoto pieeju 10% no minimālo regulējošo kapitāla prasību kopsummas, lai nodrošinātu ka kapitāls ir pietiekams ekonomikas lejupslīdes periodā.

Konsolidācijas grupas sastāvs

Komerksabiedrības nosaukums	Reģistrācijas numurs un vietā	Reģistrācijas adrese	Komerksabiedrības darbības veids	Daļa pamatkapitālā (%)	Balssstiesību daļa komerksabiedrības (%)	Pamatojums iekļaušanai grupā
AS „NORVIK BANKA”	LV, 40003072918	Rīga, E.Birznieka-Upiņa ielā, 21	Finanšu pakalpojumi			Mātes sabiedrība
SIA „NORVIK Līzings”	LV, 40003903469	Rīga, E.Birznieka-Upiņa ielā, 21	Finanšu pakalpojumi	100	100	AS „Norvik Banka” meitas sabiedrība
SIA „NORVIK Apdrošināšanas brokeris”	LV, 40003950355	Rīga, E.Birznieka-Upiņa ielā, 21	Apdrošināšanas brokeris	100	100	SIA „Norvik Līzings” meitas sabiedrība
SIA „NORVIK TECHNOLOGY”	LV, 40003997106	Rīga, E.Birznieka-Upiņa ielā, 21	IT pakalpojumi	100	100	AS „Norvik Banka” meitas sabiedrība
AS „NORVIK Ieguldījumu pārvaldes sabiedrība”	LV, 40003411599	Rīga, E.Birznieka-Upiņa, 21	Ieguldījumu pārvaldes sabiedrība	100	100	AS „Norvik Banka” meitas sabiedrība
AS „NORVIK Alternative Investments”	LV, 40103215129	Rīga, E.Birznieka-Upiņa ielā, 21	Ieguldījumu pārvaldes sabiedrība	75	75	AS „Norvik Banka” meitas sabiedrība
SIA „Legal Consulting”	LV, 40103217168	Rīga, E.Birznieka-Upiņa ielā, 21	Juridiskie pakalpojumi	100	100	AS „Norvik Banka” meitas sabiedrība
AS „NORVIK Universal Credit Organization”	AM, 14	Armēnija, Erevāna, Khanjyan iela, 41	Finanšu pakalpojumi	100	100	AS „Norvik Banka” meitas sabiedrība
AS „IKSOV”	AM, 03A 070307	Armēnija, Erevāna, Tpagrichneri iela, 9-55	Nekustamo īpašumu pārvaldīšana	100	100	AS „NORVIK Universal Credit Organization” meitas sabiedrība

Saskaņā ar Starptautiskiem finanšu pārskatu standartiem Banka iekļauj gada konsolidācijas finanšu pārskatos visas komerksabiedrības, kuri iekļauti tabulā. Visas minētas komerksabiedrības konsolidētas pēc pilnas konsolidācijas metodes.

Saskaņā ar FKTK 2007.gada 30.novembrī noteikumiem Nr. 166 „Konsolidētas uzraudzības noteikumiem” Banka konsolidācijas grupā iekļauj kredītiestāde un finanšu iestādes. Ieguldījumu summas komerksabiedrības, kuri nav iekļauti konsolidācijas grupā saskaņā ar FKTK noteikumiem neveido Bankas pašu kapitāla samazinājumu, aprēķinot pašu kapitālu.

Atalgojuma politika un prakse

Saskaņā ar FKTK „Normatīvo noteikumu par atalgojuma politikas pamatprincipiem” 18.punktu, kas prasa no Bankas minēto Noteikumu 17.6.1., 17.6.2. un 17.6.5. punktā minētas informācijas atklāšanu pirmo reizi par 2009.gadu, Banka atklāj sekojošos datus attiecībā uz atalgojumu sadalījumā pa amatu saimēm, vienā no kurām iekļauj Bankas valdes locekļus, bet otrā – citus Bankas riska profilu ietekmējošos amatus:

1. Atbilstoši Noteikumu 17.6.1. punkta prasībām – atalgojuma mainīgas daļas un atalgojuma nemainīgas daļas apmēru 2009. gadā, ka arī tās saņēmēju skaitu;
2. Atbilstoši Noteikumu 17.6.2. punkta prasībām – atalgojuma mainīgas daļas apmēru sadalījumā pa tās struktūras elementiem;
3. Atbilstoši Noteikumu 17.6.5. punkta prasībām – 2009.gadā izmaksāto atlaišanas pabalsta apmēru, ka arī to saņēmēju skaitu.

(veselos latos)

Amatu saime	Saņēmēju skaits	Atalgojuma mainīgās daļas apmērs*	Atalgojuma nemainīgās daļas apmērs (LVL)	Izmaksātā atlaišanas pabalsta apmērs* (LVL)
Valde	6	nav	486 862	nav
Citi riska profilus ietekmējošie amati	6	nav	216 817	nav

* Saskaņā ar FKTK 21.12.09 „Normatīvo noteikumu par atalgojuma politikas pamatprincipiem” prasībām, Banka informē, ka minētiem amatiem 2009.gadā netika maksāta mainīgā atalgojuma daļa, ka arī netika izmaksāti atlaišanas pabalsti.